

Asia: VN/1227/2024

Hallituksen esitys jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Osaamistiedot

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Laki on kohtuullisen selkeä. Yksilöiden osaamisprofiilien tiedoista muodostuvan osaamistietovarannon tarkoituksena on tukea palvelua käyttäviä yksilöitä koulutukseen ja työelämään hakeutumisessa, niihin liittyvissä siirtymissä, oman osaamisen ylläpitämisessä sekä omien koulutus- ja uratietojen hyödyntämisessä. Osaamistietovarannon todelliset hyödyt yksilöille kouluttautumisen ja työllistymisen kannalta jäävät kuitenkin epävarmoiksi ja riippuvat toteutuksen onnistumisesta.

Osaamisprofiilin sisältö on määritelty 2 §:ssä varsin väljästi, säännöskohtaisissa perusteluissa sisältöä on kuvailtu tarkemmin. Profiili voisi sisältää tietoja suoritettujen opintojen ja työkokemuksen lisäksi esimerkiksi yksilön asenteista ja arvoista osaamisensa kehittämisen suhteen, esimerkiksi tavoitteiden ja kiinnostuksen kohteiden tunnistamista. Epävarmaa on, tarjoaako palvelu yksiköille aidosti uusia vaihtoehtoja vai jääkö hän aikaisemman työuransa ja valintojensa kahlehtimaksi.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

Ei huomioita.

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Ei huomioita.

Koulutustarjonnan tiedot

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta ei ole riittävän selkeä. Erityisen ongelmallinen ja tulkinnanvarainen on 22 b §:ssä ammattikorkeakouluille ja yliopistoille määritelty

velvoite tallentaa jatkuvan oppimisen koulutustietovarantoon tutkinnon osia koskevat tiedot. Jatkovalmistelussa tulee tarkentaa, mitä tutkinnon osalla tarkoitetaan ja miten vältetään korkeakouluille aiheutuva hallinnollinen lisätyö.

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

Eriyisen ongelmallinen ja tulkinnanvarainen on 22 b §:ssä ammattikorkeakouluille ja yliopistoille määritelty velvoite tallentaa jatkuvan oppimisen koulutustietovarantoon tutkinnon osia koskevat tiedot. Lakiehdotuksen vaikutusarviossa (s. 30) velvoitteesta todetaan seuraavan hallinnollista lisätyötä korkeakouluille.

Tutkinnon osilla voidaan tarkoittaa täydennyskoulutuksena tai avoimen korkeakoulujen tarjoamia korkeakouluopetuksen opintokokonaisuuksia. Korkeakoulut ovat jo nykyisin tallentaneet opiskelijavalintarekisteriin (Opintopolku) avoimen korkeakoulun opintokokonaisuuksia, kuten osaajakoulutuksia ja korkeakouludiplomeja, joiden opiskelijavalinnoissa hyödynnetään Opintopolun toimintoja.

Kuitenkin velvoite tutkinnon osien tallentamisesta voidaan ymmärtää myös siten, että korkeakoulujen tulee jatkossa tallentaa jokaisen järjestämänsä tutkintokoulutuksen opetussuunnitelman kaikkien opintojaksojen tiedot tai jopa kaikkien opintojaksototeutusten tiedot riippumatta siitä, onko toteutuksille avattu opintopaikkoja muille kuin tutkinto-opiskelijoille. On vaikea nähdä, mitä hyötyä jatkuvan oppimisen koulutustietovarannon (Osaamispolun) käyttäjälle olisi sellaisten yksittäisten opintojen tiedoista, joihin hänen ei ole mahdollista hakeutua.

Pidämme hyvin epätoivottavana tilannetta, jossa korkeakoulut joutuisivat manuaalisesti tallentamaan tutkintojen osien tarjontaa jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarantoon (Osaamispolkuun). Korkeakoulut ovat ottamassa käyttöön Digivisio-hankkeessa rakennettua Opin.fi-palvelua, jossa voidaan alkuvaiheessa esittää avoimen korkeakouluopetuksen yksittäisiä opintoja. Näitä koskevat tiedot voidaan siirtää tiedonsiirron rajapinnan kautta Opin.fi-tarjottimelta Osaamispolkuun.

Lakiesityksen 22 b § 2 mom mukaan Opetushallituksen tulee toisintaa tietovarantoon opiskelijavalintarekisteriin sisältyvät tiedot, tai se voi sopia tietojen siirtymisestä vähintään yhtä kattavasti muusta palvelusta. Kaikki mahdolliset tiedonsiirrot tulee toteuttaa rajapintojen kautta siten, että rajapintojen toteutuksen kustannuksia ei kohdenneta korkeakouluille. Mikäli korkeakouluilta edellytetään jatkossa kaikkien tutkinnon osia koskevien tietojen tallentamista jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarantoon (Osaamispolkuun), tämä tulee toteuttaa Opetushallituksen rakentamien tiedonsiirron rajapintojen avulla.

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Ei muita huomioita.

Muita huomioita

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

Hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty eri palveluiden - Osaamispolku, Opin.fi ja Opintopolku - suhdetta ja käyttötarkoituksia osana digitaalista palvelukokonaisuutta. Tietojen yhteentoimivuuden ja rajapintojen toteutuksen problematiikkaa ei ole käsitelty riittävästi.

Hallituksen esityksen luonnoksen Opetushallitusta koskevassa vaikutusarviossa (luku 4.2.2.1) todetaan, että koulutustarjonnan tietovaranto rakennetaan nykyisen Opintopolku-palvelun tietovarannon toiminnallisuutta ja tietosisältöä laajentaen. Jatkossa opiskelijavalintarekisteri (Opintopolku) toimisi myös ei-tutkintoon johtavan koulutuksen hakeutumisen ja opiskelijavalinnan järjestelmänä, ja jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovaranto (Osaamispolku) kattaisi kaiken koulutustarjonnan. Tällöin jää epäselväksi, mikä on korkeakoulujen Digivisio 2030 -hankkeessa rakennetun Opin.fi-palvelun rooli. Jatkovalmistelussa tulee määritellä ratkaisut ja toteutusvastuut resursseineen niin, että korkeakouluille ei aiheudu lisäkustannuksia eikä manuaalista lisätyötä Osaamispolun käyttöönotosta.

Kontio Juha
Turun ammattikorkeakoulu Oy - vararehtori